

Turizm Akademik Dergisi

Tourism Academic Journal

www.turizmakademik.com

Paydaşların Gözüyle Yavaş Şehir Akyaka'da Aşırı Turizm

Faruk YÜKSEL^a, Funda ÖN ESEN^{b*}, Burhan KILIÇ^c, Salim AKÇAY^d

^a Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Turizm Fakültesi, MUĞLA, Türkiye, E-posta: farukyuksele@mu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4724-0007

^b Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Turizm Fakültesi, MUĞLA, Türkiye, E-posta: fundaesene@mu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2428-7803

^c Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Turizm Fakültesi, MUĞLA, Türkiye, E-posta: bkilic@mu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1136-5107

^d Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, SBE, MUĞLA, E-posta: akcaysalima@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-1967-0448

Öz

Muğla'nın kalbinde muhteşem doğasıyla Akyaka, bir Yavaş Şehir kenti olmasına rağmen bölgenin bilinirliğinin artması ve çeşitli sportif/turistik aktivitelere ev sahipliği yapması, gelen turist sayısında ciddi bir artışa neden olmuş ve gelen turistler beraberinde Aşırı Turizmi de Akyaka'ya getirmişlerdir. Dolayısıyla, yavaş şehir üyesi olan ancak artan bilinirliğiyle özellikle yaz aylarında hiç de yavaş bir şehir olarak kalmayan Akyaka'da maruz kaldıkları Aşırı Turizm karşısında turizm paydaşlarının durumu nasıl karşıladıklarının anlaşılması bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bu amaçla, nitel veri toplama yöntemi kullanılarak Akyaka'daki turizm paydaşlarıyla görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmeler, Bilinirlik, Yavaş Şehir'in Etkileri, Aşırı Turizmin Etkileri ve Öneriler olmak üzere 4 kategoride toplanmıştır. Elde edilen veriler Akyaka'da aşırı turizmin yaşandığını ve sürdürülebilir turizm anlayışına uygun olmayan etkilerin olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Aşırı Turizm, Yavaş Şehir, Destinasyon, Akyaka.

Abstract

Although Akyaka, with its magnificent nature in the heart of Muğla, is a Slow City, the increase in the popularity of the region and the hosting various sports/touristic activities caused a serious increase in the number of tourists and brought in overtourism to Akyaka. Therefore, the aim of the study is to understand how tourism stakeholders meet the situation in Akyaka, which is a Slow City member but with its increasing awareness, especially in summer season, which is not a slow city at all. For this purpose, interviews were held with the tourism stakeholders in Akyaka using the qualitative data collection method. The interviews were categorized in 4 categories: Awareness, Effects of Slow City, Effects of Overtourism and Implications. The data obtained shows that there is overtourism in Akyaka and there are impacts that are not suitable for sustainable tourism.

Keywords: Overtourism, Slow City, Destination, Akyaka.

JEL CODE: L83, Q01, Q56

Makalenin Geçmişi:

Gönderim Tarihi : 12.05.2020

Düzeltilme : 28.05.2020

Kabul : 03.06.2020

Makale Türü : Araştırma Makalesi

Yüksel, F. & Ön Esen, F. & Kılıç, B. & Akçay, S. (2020). İPaydaşların Gözüyle Yavaş Şehir Akyaka'da Aşırı Turizm, Turizm Akademik Dergisi, 7 (1), 257-268.

* Sorumlu yazar e-posta: fundaesene@mu.edu.tr

GİRİŞ

Sürdürülebilir turizm, “*turizm kaynaklarının tüketilmeden, kirletilmeden ve tahrip edilmeden gelecek nesillerin de kullanabilmesini sağlayacak şekilde kullanılışının düzenlenmesidir*” (Avcıkurt, 2009: 145). Sürdürülebilir turizm büyümesi ve gelişmesi, turizm destinasyonunun gelişimindeki önemini korumaktadır. Ancak birçok destinasyon turizmin hızla arttığı ve belirli zaman ve yerlerde yoğunlaştığı dönemlerde turizmi sürdürülebilirlik çerçevesinde doğru bir şekilde ele almakta ve yönetmekte başarısız olmuşlardır (Kuscer & Mihalic, 2019). Bu nedenle kent sakinleri, turistler ve günebirlik ziyaretçiler, bir süredir turizmin sürdürülebilirlik çerçevesinde yönetiminin zorluğuyla karşı karşıyadır. Aslında turizmin planlanması, izlenmesi ve yönetilmesinde temel yaklaşım, olumsuz bir şekilde etkilenen topluluklara yeniden güven vermek için turizmin açık bir şekilde sürdürülebilir olmasıdır. Son yıllarda da yerel halkın algılarında köklü bir değişiklik olmuş ve birçok destinasyonda kitle turizmi yerel bir siyasi sorun haline gelmiştir (Goodwin, 2017). Yavaş şehir akımında da sürdürülebilirlik önem arz etmektedir. İnsanlar yavaş şehirlerde sağlıklı çevreye bağlı olarak daha verimli ve üretken olabilmektedir. Ancak her şeyin daha hızlı yaşandığı bir çağda yavaş şehirler de etkilenmekte ve hıza karşı koyamamaktadır. Hız ise insanlara yarardan çok zarar vermektedir. Çünkü “*gerçeklik yavaş, standardizasyon hızlıdır; bireysellik yavaş, topluluk hızlıdır; sessizlik yavaş, gürültü hızlıdır; yeşillikler yavaş, beton hızlıdır; bisiklet yolları yavaş, araba alanları hızlıdır*” (Acar, 2018: 131). Burada öncelik yerel değerleri korumak ve modern yaşamın hızını kesmek olmalıdır (Acar, 2018). Bu nedenle çalışma, yavaş şehir olarak anılan bir destinasyonda aşırı turizmin varlığının ortaya konulması açısından önem teşkil etmektedir. Yapılan literatür taramasında; aşırı turizmin kavramsal çerçevesi, destinasyonlardaki aşırı turizmin etkileri, aşırı turizmin sebebi olarak destinasyon markası, yerel halkın kentsel yaşam kalitesi algıları, turizm fobisi vb. çalışmalara (Seraphin, Zaman, Olver, Bourliataux-Lajoine & Dosquet, 2019; Duyar & Bayram, 2019; Kuscer & Mihalic, 2019; Capocchi, Vallone, Pirotti & Amaduzzi, 2019; Yumuk & Altıntaş, 2019; Koens, Postma & Papp, 2018; Seraphin, Sheeran & Pilato, 2018; Goodwin, 2017) rastlanmış, ancak aşırı turizmin yavaş şehir kapsamında değerlendirildiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda çalışmada, “Yavaş Şehir” ile “Aşırı Turizm” çatışmasına ev sahipliği yapan Akyakadaki turizm paydaşlarının bu durumu nasıl karşıladıklarının anlaşılması amaçlanmış ve araştırma problemi “*Akyaka'nın Yavaş Şehir üyeliğine “evet” diyen turizm paydaşlarının maruz kaldıkları aşırı turizme karşı bakış açıları nasıldır?*” şeklinde belirlenmiştir.

LİTERATÜR

Turizm endüstrisinde kaydedilen gelişmeler ve yatırımlar hükümetler de dâhil olmak üzere birçok paydaş tarafından teşvik edilmektedir. Ulaşım ve kitle iletişim altyapısındaki teknolojik dönüşümlere paralel olarak destinasyonların bilinirlikleri artmakta, turistlerin ise, ulaşım harcadıkları zaman azalmaktadır. Böylece, insan yaşamı daha hızlı hale gelmekte ve destinasyonlar da bu hızlılıktan etkilenecek (Bekar, Yozukmaz, Sürücü & Gövce, 2015) daha çok turist tarafından ziyaret edilmektedir (Benner, 2019). Ayrıca nispeten güçlü küresel ekonomi ve ekonomideki gelişmelere bağlı olarak yükselen orta sınıf, yeni iş modelleri ve seyahat harcama kalemlerindeki maliyet düşüşleri ile vize işlemlerinde sağlanan kolaylıklar da turist ziyaret hacmini artırarak, dünya genelinde uluslararası turist hareketliliklerinde %5’lik bir büyümeye ortam hazırlamış ve 2018 yılında dünya genelinde 1 milyar 400 milyon turist hareketliliği kaydedilmiştir (UNWTO, 2019). Turizm hareketliliklerinde yaşanan genel artışa paralel olarak, turistik ürünlerin kullanımı ve tüketimi de artmış ve özellikle hali hazırda popüler olan ya da popüler olma yolunda gittikçe ünlenen destinasyonlar turistlerin uğrak yerleri haline gelmiştir, gelmeye de devam etmektedir. Ancak, devasa turizm hareketlilikleri destinasyonların taşıma kapasitelerinin aşılmasına yol açmaktadır. Taşıma kapasitesi; “*kaynaklar üzerinde olumsuz etkiler yaratmadan, ziyaretçi memnuniyetini azaltmadan ya da bölgenin toplumu, ekonomisi veya kültürü üzerinde olumsuz etki yaratmadan herhangi bir destinasyonun maksimum kapasitede kullanımı*” (McIntyre, 1993: 23) anlamına gelmektedir. Destinasyonun taşıma kapasitesi turizmin sürdürülebilirliği ile ilişkilidir (Saarinen, 2006). Turizmde sürdürülebilirlik kavramı; kesin bir tanım olmamakla (Saarinen, 2006) birlikte, Swarbrooke (1999: 13) tarafından; “*turizmin geleceğinin bağlı olduğu kaynakları, destinasyondaki yerel halkın fiziksel çevresini ve sosyal dokusunu yok etmeden turizmin ekonomik olarak uygulanması*” olarak tanımlanmaktadır ve turizmin planlanması, izlenmesi ve yönetilmesinde temel paradigma haline gelmiştir (Kuscer & Mihalic, 2019).

Turizm, özellikle 2008 krizinden sonra destinasyonlar açısından sürdürülebilir bir ekonomik strateji olarak görülmekteyse de son yıllarda, destinasyonlarda yerel halk için tahsis edilen altyapılar turist sayısının altında kalmaktadır (Koens ve ark., 2018). Konaklayabilecek en fazla ziyaretçi sayısının aşılması, aşırı çevresel bozulmalara ve ziyaretçilerin memnuniyetinde azalmalara neden olmaktadır (Hovinen, 1982). Bu durum, “*Aşırı Turizm (overtourism)*” olarak ifade edilen insan yoğunluğu, çevre ve gürültü kirliliği, ulaşım sorunu, kötüleşen turizm deneyimleri gibi problemleri de beraberinde getirmektedir (Goodwin, 2017; Seraphin ve ark., 2019; Kuscer & Mihalic, 2019; Insch, 2020). Ins-

ch'in (2020) aktardığına göre; aşırı turizm kavramı ilk olarak 2016 yılında Skift adlı internet sitesinde Ali'nin (2016) makalesinde açılan etiketle (hashtag) ortaya çıkmış ve ardından hızla üne kavuşmuştur. Aşırı turizm kavramının popülerleşmesinin temelinde destinasyondaki turizm hareketliliğinin yerel halkın algılanan yaşam kalitesini düşürmesi ya da turistlerin deneyimlerini olumsuz yönde etkilemesi (UNWTO, 2018: 6) yatmaktadır. Böylece aşırı turizm olgusu, turizm karşıtı bir olguya dönüşerek (Kuscer & Mihalic, 2019); yerel halkta turizm karşıtı bir eğilime neden olmaktadır ve birçok destinasyonda turizm paydaşları kaygılarını belirtmekte ve kapılarını turistlere kapatmak istemektedir (Séraphin ve ark., 2019). Ayrıca, destinasyondaki turizm hareketliliği doğru yönetilmediğinde yerel halkın turizm karşıtı eğilimlerinin daha da artmasına ve çok fazla yıkıma neden olmaktadır (Seraphin ve ark., 2018). Çünkü aşırı turizm ortak bir sorumluluktur (Milano, Cheer & Novelli, 2018). Destinasyonlar turistlere hitap edebilmek için değişikçe ve dönüştükçe, destinasyonda yaşayan yerel halk turizmin büyümesinin getirdiği mali yükleri taşımaktadır (Milano ve ark., 2018). Dolayısıyla, turizm paydaşlarının, aşırı turizmin etkileri, doyma noktaları ve taşıma kapasitelerine ilişkin kaygılarının merkezinde sürdürülebilirliğe ilişkin koşulların sürdürülebilmesi yer almaktadır (McCool & Lime, 2001). Ancak, sürdürülemez tüketim ve üretim uygulamaları ise sürdürülebilirliğin önündeki en büyük engellerden birisi olmaktadır (UNWTO, UN Environment, 2018: 6). Direkt ya da dolaylı olarak küresel GSYH'nın %10'unu, küresel çaptaki ihracatın %7'sini ve dünyadaki her 10 istihdamdan 1'ini oluşturan turizmin; çevresel, ekonomik ve sosyal faydalar sağlayacak şekilde sürdürülebilir kullanımını sağlayacak her kesimden turizm paydaşlarını kapsayan uzun vadeli politikalar ve stratejiler oluşturulması gerekmektedir (UNWTO, UN Environment, 2018).

Gelen turist sayısı bakımından incelendiğinde, 2018 yılında dünya sıralamasındaki ilk 10 ülkenin tüm turist hareketliliğinin %40'ına ev sahipliği yaptığı ve ağırladığı 46 milyon turistle ülkemizin de 6. sırada yer aldığı görülmektedir (UNWTO, 2019). Bu durum, Türkiye'nin sahip olduğu doğal güzelliklerin yanı sıra, bulunduğu coğrafyada yüzyıllarca ev sahipliği yaptığı eski medeniyetlerin köklü tarihi ve zengin kültürü ile beslenmiş olmasının doğal bir sonucu olarak görülebilir. Ülkemize gelen turistlerin 3 milyon 266 bin 659'una, sahip olduğu doğal güzellikler ve kültürel zenginliklerin oluşturduğu turizm potansiyeliyle Türk turizminin önemli odak noktalarından birisi olan Muğla ili (Muğla Kültür ve Turizm Dergisi, 2010: 7) ev sahipliği yapmış ve Türk turizminde yaklaşık %7'lik bir paya sahip olmuştur (T.C. Muğla Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2020). Şehir; Marmaris, Bodrum, Fethiye ve Datça ilçeleri başta olmak üzere içerisinde barındır-

dığı çok sayıda destinasyonla birçok alternatif turizm çeşidine de ev sahipliği yapmaktadır (Muğla Kültür ve Turizm Dergisi, 2010). Bu destinasyonlardan birisi de Muğla'nın şehir merkezinden sahile doğru inerken 671 rakımlı Sakar Geçidi aşıldıktan sonra eşsiz manzarası ve doğasıyla Gökova körfezi içerisinde yer alan Akyaka (Şekil 1) beldesidir (Cittaslow Türkiye, b.t.a).

Şekil 1. Gökova Körfezi ve Akyaka Haritası

Kaynak: (T. C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, 2020).

Turizm, ziyaretçiler ve ev sahibi topluluklar arasındaki doğrudan etkileşimi kapsamaktadır ve bu nedenle destinasyondaki turizm paydaşları tarafından çevresel, ekonomik ve sosyal fayda sağlamak amacıyla benimsenen uygun sürdürülebilir politikalar; destinasyonu ziyaret eden bireylerde de sürdürülebilir bir seyahat davranışı talebi oluşmasında etkili olabilmektedir (UNWTO, UN Environment, 2018). Bu bağlamda, her türlü motorsuz su sporunun yapılabildiği, bisikletle civar köylerin gezilerek kültürün deneyimlenebildiği, Azmak Nehri'nde kano gezintisinin yapılabildiği, sakin koylarında denize girilebildiği, günlük tur tekneleriyle civarın gezilebildiği sakin ve huzurlu bir destinasyon Akyaka'nın referandum sonucu 911 katılımcının %95 "Evet" oyu ile Yavaş Şehir'e üye olarak; Yavaş Şehir felsefesini ve yönetim modelini benimsediği, Yavaş Şehir (Cittaslow) hareketliliğinin resmi sayfasında (www.cittaslowturkiye.org) yayınlanan açıklamada belirtilmektedir. "Yerel yönetimlerin kentlerinin kendilerine has özelliklerine sahip çıkması ve sürdürülebilir bir gelişmeyi hedeflemesi" (Cittaslow Türkiye, 2020b). olarak tanımlanan Yavaş Şehir (Citta Slow) hareketi; yerel yaşam kalitesini arttırmayı amaçlayarak (Pink, 2008), küçük ölçekli destinasyonlar açısından iyi bir pazarlama fırsatı olarak değerlendirilmektedir (Karabağ, Yücel & İnal, 2012). Ayrıca, destinasyonları yerel halkın

aktif katılımıyla toplum temelli, ziyaretçi dostu, yerellik ve yaşam kalitesi odaklı yerleşimlere dönüştürmeyi hedeflemektedir (Nilsson, Svard, Widarsson & Wirell, 2011). Dolayısıyla, Yavaş Şehir hareketi sürdürülebilirlik yaklaşımıyla uyum içerisindedir. Yavaş Şehir hareketinin sürdürülebilir turizm desteklemesinin ardında yatan motivasyon; sürdürülebilir turizm felsefesinin, destinasyonun yüksek yaşam kalitesiyle geliştirilmesine turizm paydaşlarının aktif katılımını teşvik ediyor olmasıdır. Bu nedenle, Yavaş Şehir hareketi, sürdürülebilir turizmin geliştirilmesi ve turizm paydaşlarının bu sürece katılımı ya da süreçle ilgili yetkilendirilmesi arasında hiç kuşkusuz ortak bir felsefe vardır (Park & Kim, 2016).

Yavaş Şehir (Citta Slow) hareketi her ne kadar 1999 yılında İtalya'da kurulmuş olsa da aslında kökeni 1989 yılına uzanmaktadır. Yavaş Şehir hareketinin temelini oluşturan Yavaş Yiyecek (Slow Food) hareketi Carlo Petrini liderliğinde 1989 yılında "sofranın zevklerini" küresellikten, fast food'dan ve yaşamın homojenizasyonundan korumayı, gastronomi kültürünü, lezzet eğitimini, biyolojik çeşitliliği desteklemeyi, risk altındaki yiyecekleri korumayı amaçlayan ve 80 bini aşkın üyesi olan bir sivil toplum kuruluşudur (Pink, 2008). Üyelerden, Yavaş Yiyecek hareketinin prensiplerini günlük hayatlarındaki uygulamalara entegre etmeleri istenmektedir. Yavaş Şehir hareketi de buna paralel olarak; günümüzün hızlı, küresel ve homojenleştirici zamanlarına bir tepki olarak, yerel farklılıklara vurgu yaparak, yerel yaşam kalitesini arttırmayı amaçlamaktadır (Park & Kim, 2016). Yavaş Şehir hareketi, ortaya koymuş olduğu yönetim modelini, belirlediği kriterlere göre değerlendirme sürecinden geçirdiği ve değerlendirme sonucunda en az %50 oranında ve üzerinde puan alarak akredite ettiği üyelerle pratiklere dönüştürerek, felsefesini küresel çapta yaymayı amaçlamaktadır (Pink, 2008). Yavaş Yiyecek hareketi ve Yavaş Şehir hareketlerinin her ikisi de çatışmacı olmadan küresel tüketici kapitalizmine karşı günlük duysal deneyimler sunan bir aktivizm uygulamaktadır (Pink, 2008) ancak, Yavaş Şehir hareketi Yavaş Yiyecek hareketinden farklı olarak, felsefesini kasabalara ve şehirlere yayarak genişletmektedir (Park & Kim, 2016). Öte yandan, Yavaş Şehir hareketinin sihirli bir değnek gibi bütün sorunları bir anda sona erdiremeyeceği ve daha önce karşılaşılmayan zorluklarla karşılaşılabilineceği de bilinmektedir. Çünkü Yavaş Şehir gibi sürdürülebilir politikaların uygulanmasında karşılaşılan en büyük ve temel problemlerden birisi; olası bütün paydaşlarla iş birliği içerisinde benimsenen politikaların gerçekleştirilmesinin zorluğudur (Farrelly, 2011). Belki de bundan dolayı, Yavaş Şehir üyesi olmasına rağmen Akyaka günümüzde, ulusal basında aşırı turizmle gündeme gelmektedir ve basında yer alan haberlerden bazıları şu şekildedir:

"Akyaka Sahilinde Mahşeri Kalabalık" (Hürriyet, 2015a)

"Sakin Kent Doldu Kurban Bayramı tatilinde 4 bin yerleşik nüfusu olan Muğla'nın Akyaka Mahallesi'nin nüfusu 100 bine ulaştı, mahalle girişi yoğun araç nedeniyle tıkanırken, sahilde adım atacak yer kalmadı." (Habertürk, 2018a)

"Sakin Kent'e Yerli Turist Akını" (AA Haber, b.t.a)

"Sakin Şehir Akyaka'ya Turist Akını" (Türkiye Turizm, 2012)

"Sakin Kent Akyaka'ya Yerli Turist Akını Etti - Uluslararası Yavaş Kentler Birliği (Citta Slow) Genel Sekreterliği'nin "sakin kent" ilan ettiği Muğla'nın Akyaka Mahallesi bayram dolayısıyla tamamen doldu" (Rekreatif Haber, b.t.)

"Sakin Kent'te Oteller Dolunca Kamp Alanlarında Yoğunluk Oluşturdu" (AA Haber, 2019b)

"Sakin Kent'in Nüfusu 25 Katına Çıktı, Trafik Durdu" (Sabah, 2019)

Alexis aşırı turizm ve turist karşıtı eğilimlere ilişkin yapmış olduğu çalışmasında turizm paydaşlarına (2017: 292); "destinasyonları yönetin ve turistleri eğitin, tam tersini yapmayın!" şeklinde öneride bulunarak, aşırı turizm ve turist karşıtı eğilimlere çözüm üretilmesinde yerel turizm paydaşlarının belirleyeceği yönetsel stratejilere vurgu yapmaktadır. Ancak, Akyaka'da yerel turizm paydaşları tarafından belirlenen Yavaş Şehir yönetişim modeli destinasyonda sürdürülebilir üretim ve tüketim anlayışıyla yüksek yaşam kalitesini hedefliyor olsa da aşırı turizm bunun aksine destinasyonun taşıma kapasitesinin aşılmasına neden olmakta; kaynakların aşırı tüketimiyle sürdürülebilirliğin önünde engel oluşturmakta ve yerel halkın yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir (Benner, 2019; Koens ve ark., 2018; Kuscer & Mihalic, 2019).

YÖNTEM

Akyaka'da yaşanan Aşırı Turizm karşısında turizm paydaşlarının durumu nasıl karşıladıklarının anlaşılması amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak analizlerin kolaylığı, görüşülen kişiye kendini rahatlıkla ifade etme imkânı ve gerektiğinde konu ile ilgili derinlemesine bilgi toplamayı sağlaması (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel 2016: 154) nedeniyle yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmış ve araştırmanın amacına uygun olarak görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu hazırlanırken, ilgili literatür incelenmiş ve sorular araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Hazırlanan görüşme soruları iki farklı araştırmacı tarafından

incelenmiş ve gelen öneriler doğrultusunda görüşme formuna son şekli verilmiştir. Görüşme formunda; yavaş şehir ve aşırı turizm ile ilgili sorular yer almaktadır. Görüşme formu hazırlandıktan sonra görüşme yapılacak kişilerle iletişime geçilmiş ve randevu alınmıştır. Görüşmeler, 01 Kasım-30 Aralık 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya hız ve pratiklik kazandırması açısından, amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. Araştırmaya gönüllü olarak katılan kişiler arasında 4 yerel halk, 4 işletme sahibi, muhtar, jandarma, belediye çalışanı, müzisyen ve zabitanın yer aldığı 13 kişi araştırma örnekleme dâhil edilmiştir. Görüşmeler, sohbet şeklinde gerçekleştirilmiş ve katılımcıların anlattıklarına paralel olarak görüşme formunda yer alan soruların cevapları alınmaya çalışılmıştır. Yapılan görüşmeler, katılımcıların izinleri doğrultusunda ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Görüşme yapılan kişiler arttıkça, elde edilen veriler tekrara düşmeye başlamıştır. Bu da yapılan görüşmeler sonucunda, elde edilen verilerin doygunluğa ulaştığını göstermektedir. Bu durumda görüşmeler, artık araştırmaya yeni bir veri sağlayamadığı için katılımcı sayısı yeterli görülmüş ve araştırmanın görüşme kısmı sona erdirilmiştir. Yapılan görüşmelerin süresi ise, 15 dakika ile 40 dakika arasında değişiklik göstermektedir.

Araştırmada elde edilen veriler, betimsel – yorumsal analiz ile çözümlenmiştir. Bu analizde, elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmekte ve yorumlanmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Temel ilke, elde edilen verilerin hepsinin sunulmasından ziyade neyin incelendiğinin doğru olarak sunulmasıdır. Betimsel – yorumsal analiz, verilerin indirgenmesi ve belli bir sıraya konulması, verilerde seçme ve yorum yapmayı gerektirmektedir. Ancak yorumlar derinlemesine değildir (Ekiz, 2015: 76). Betimleme aşamasında, tematik kodlar belirlenmiş ve yorumlama aşamasında da katılımcıların ifadeleri doğrultusunda uygun yorumlamalar yapılmıştır.

BULGULAR

Görüşmelerde öncelikle katılımcıları hem rahatlatmak hem de tanışmak adına kendilerini tanıtıcı bilgiler doğrultusunda sohbet edilmiştir. Araştırmaya katılan turizm paydaşlarının demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Eğitim	İkamet Yılı
K1	Erkek	50	Lisans	20
K2	Erkek	36	Lisans	11
K3	Erkek	45	Lisans	1
K4	Erkek	30	Lisans	10
K5	Erkek	43	Lise	20
K6	Kadın	55	Lisans	55
K7	Erkek	41	Lisans	5
K8	Kadın	39	Lisans	10
K9	Erkek	46	Lisans	25
K10	Erkek	40	Lise	17
K11	Erkek	40	Lise	40
K12	Kadın	21	Lise	21
K13	Kadın	47	Lisans	8

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların çoğu erkeklerden oluşmaktadır. Katılımcılar genellikle 40-46 yaş aralığında olup, lisans mezunudur. Üç katılımcı Akyaka'nın yerlisidir, doğdukları günden beri bölgede yaşamaktadır. Diğer üç katılımcı 1-8 yıl, dört katılımcı 10-17 yıl, diğer dört katılımcı da 20-25 yıl süre boyunca Akyaka'da ikamet etmektedir. Bu bağlamda, katılımcıların çoğu Akyaka'nın yavaş şehir olma sürecine tanıklık etmişlerdir. Bunun yanı sıra Akyaka'nın yavaş şehir olmadan önceki ve olduktan sonraki durumu karşılaştırma olasılıkları oldukça yüksektir.

Araştırmaya katılan paydaşlarla yapılan görüşmeler sonucunda; elde edilen bulgular 4 ana temada toplanmıştır. Bunlar: Bilinirlik, Yavaş Şehir'in Etkileri, Aşırı Turizmin Etkileri ve Öneriler.

Bilinirlik

Çalışmada öncelikle katılımcıların 'Yavaş Şehir' ve 'Aşırı Turizm' kavramlarına ilişkin algıları tespit etmek istenmiştir. Katılımcılara akıllarına ilk gelen kelimeler, kavramlar sorulmuştur. Yapılan görüşmeler sonucunda katılımcıların 'Yavaş Şehir' kavramına ilişkin algılarının; sessizlik, sakinlik, huzur, az trafik, doğal güzellik, doğal yaşam, kaliteli bir yaşam, az insan, yerel ürünler, dinlenme ve temizlik olduğu ortaya çıkmıştır. Bir katılımcı yavaş şehre ait düşüncelerini şu şekilde belirtmiştir:

“... olması gerekenler işte trafik sorunu halledilmiş, geri dönüşümlü çöpleri ayrıştırılmış buna benzer. Yaşam kalitesi yüksek, bulunduğu bölgede de iz varsa mavi bayrak işte çalışan kalitesinin yüksek olduğu vs. olan yer geliyor” (K5).

Bir diğer katılımcı da Akyaka'yı düşünerek şöyle cevap vermiştir:

“Yörenin ürünleri, azmak, deniz, hava, değerlerinin korunması ve ön plana çıkarılması” (K6)

Katılımcılar ‘Aşırı Turizmle ilişkin algılarını ise; kalabalık, çevre kirliliği, gürültü, trafik, otopark problemi, plansızlık, nezaketsizlik, bayram ve vatan sevmemek gibi kelimelerle ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra bazı katılımcılar, bölge kapasitesinin üzerinde bir turizm olduğunu ve yetersiz kalan bir bölgede fazla turizm yaşanması olarak da açıklamışlardır. Bir katılımcı aşırı turizmle ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir.

“Aşırı turizme inanmıyorum. Yapılan yatırımların yanlış yerde ve plansız yapıldığını düşünüyorum. İspanya Antalya'dan daha küçük bir bölgede daha fazla misafir kabul edebiliyor ve bizim burası gibi bir kaosa neden olmuyor. Bizde plansızlık olduğu için aşırı turizm varmış gibi görünüyor Akyaka'da.” (K1)

Başka bir katılımcı ise Akyaka'da aşırı turizm olduğunu vurgulayarak düşüncelerini şu şekilde belirtmiştir:

“Aşırı turizm dendiğinde yetersiz kalan bir bölgede fazla turizm yaşanması yani insanların arz talebinin olmadığı bir durum. Mesela Akyaka tamamen overtourism yaşayan bir yer. Yani içinde bulunduğu yapı itibarıyla ağırladığı turist sayısı çok fazla...” (K5)

Yavaş Şehir'in Etkileri

Araştırmaya katılanların çoğu, Akyaka'nın yavaş şehir olmasından sonra olumsuz etkilerinin olduğundan söz etmektedir. Genel anlamda gelişmeye açık olmaması, aşırı kalabalık olması, ev fiyatlarının artması, trafik sorunu, denizin kirlenmesi ve çöplerin artması gibi olumsuz konulara vurgu yapıldığı belirlenmiştir. 1 nolu katılımcı dizi filmlerinin çekilmesinin ve destinasyonun sakin olarak görülmesinin ters etki yaptığını söylemiştir. Bunun yanı sıra bir katılımcı bu konudaki düşüncelerini “Cittaslow değil ancak dizilerde Akyaka ve azmak konularının işlenmesi Akyaka'yı mahvetti. Azmak deresi nerde diye soran bir sürü insanla karşılaşyoruz. Çıldırılmamak elde değil. Burası kadın azmağı, dere değil.” (K 6) sözleriyle ifade etmiştir. Bir katılımcı ise Akyaka'nın yavaş şehir olarak anılmasının olumsuz etkilerinden bahsederek çelişki olduğunu belirtmiştir.

“Çok yani bir trafik var. Dinlenebilirliğini kaybetmiş durumda, çok fazla belli saatlerde yüksek sesle müzik yapan bar var. Çok fazla insan var. Yani bu insanlar buraya doğayı yaşamaya geliyor. Sessizliği, doğal hayatı yaşamaya geliyor ama böyle bir çelişki var şuan.” (K3)

Akyaka'nın yavaş şehir olmasından sonra olumlu etkilerinin ise genel olarak ‘turizmden gelir elde edilmesi’ ve ‘etiket sahibi olması’ olmak üzere iki konuda bölgenin yararına vurgu yapıldığı belirlenmiştir. 8 numaralı katılımcı, yavaş şehir olarak anılmanın turizm açısından artı bir değer kattığını; 9 numaralı katılımcı ise Akyaka'nın bir etiket sahibi olduğunu ve turizm kimliğine büründüğünü ifade etmiştir. Başka bir katılımcı ise Akyaka'nın yavaş şehir olmasına dair düşüncelerini şu şekilde belirtmiştir:

“İyi yanı olması 12'de müziklerin kapanması, gece hayatının olmaması, 12 den sonra ortamın sessiz sakinlik içinde düzenin kurulması.” (K11)

Aşırı Turizmin Etkileri

Katılımcılar Akyaka'da aşırı turizmin varlığından ve etkilerinden bahsetmişlerdir. Çoğu katılımcı, turizm sezonunda taşıma kapasitesinin arttığını, bölgenin aşırı kalabalık olduğunu, yerel halkın yaşam kalitesini etkilediğini ve çevreye zarar verdiğini dile getirmiştir. 1 nolu katılımcı Akyaka'nın devlet karayollarının keşiştiği nokta olması sebebiyle kalabalık ve trafiğin yoğun olduğunu; 5 nolu katılımcı altyapı-üstyapı sorunu yaşadığını belirtmiştir. Bazı katılımcılar, özellikle yüksek sezon ve bayramlarda Akyaka'ya gelen turistlerin azmak kenarında, halkın bahçesinde, otoparklarda çadır kurduklarını ya da arabalarda uyduklarını ifade etmiştir. Bir katılımcı (K8) taşıma kapasitesinin arttığını “Aşırı ziyaretçi akını nedeniyle anayoldan geri çevirmeler oldu. 100 bin kişi geldi bir anda.” sözleriyle belirtmiştir. Başka bir katılımcı ise aşırı turizmin sebebinin diziler olduğunu açıklayarak şu sözleri söylemiştir:

“...neden aşırı, dizilerin çok etkisi oluyor. O yıllarımlanan diziler insanlar bir yer bekliyorlar, yani öyle bir hayalle geliyorlar ki hani orda bir yere anında geçiş olduğu için orda beklentiye giriyorlar, ondan kalabalık, meraktan. Bayramda kalabalık oluyor, felaket oluyor, araba çıkamıyor. İstanbul trafiğinden berbat oluyor.” (K13)

Katılımcılar aşırı turizmin bölgeye tek yararının turizm girdisi olduğunu ancak Akyaka'nın yerlileri için yaşanamayacak bir hale geldiğini, gelen kişilerin bilinçli olmadığını ve çevreyi kirllettiklerini söylemiştir. 4 nolu katılımcı, kalabalığın çevreye verdiği zararın yarıdan fazla olduğunu; 5 nolu katılımcı da kalabalığın bırakmış olduğu çöpün bıraktığı paradan daha fazla olduğunu belirtmiştir. Başka bir katılımcı ise aşırı turizmin olumsuz yönlerinden şu şekilde bahsetmiştir.

“Olumsuz yönleri çok fazla, mesela biz yerli halk gelemiyoruz buraya, çok kalabalık oluyor. Çünkü rahat edemiyoruz, çok kirletiyorlar etrafı. Daha sonra biz yardım kampanyalarıyla temizliyoruz buraları. Kimse sorumluluk bilincinde değil.” (K12)

Bazı katılımcılar Akyaka'da yaşanan yoğunluğun yerel halkın yaşam kalitesini etkilediğini şöyle ifade etmiştir.

“Çok fazla. Akyaka'da yaşayan insanları sosyal etkilediğini düşünüyorum yani. İnsanlar buranın köylü esnafı ya da genel halkı. Bunların tarla bahçe, hayvancılık üzerine kurulu bir düzenleri var. Bu aşırı yoğunluk onların klasik düzenlerini, aile hayatlarını etkilediğini düşünüyorum.” (K3)

“Olumsuz yönde tabii ki etkiliyor. Sabah kalkıyorum komşumun bahçesinde izinsiz duş alan insanlar var. Karşıdaki apartta saat 3 e kadar kafayı çekip gürültü yaparak tatillerini geçirme anlayışları” (K6)

Aşırı turizmin çevresel etkilerini incelediğimizde ise, deniz kirliliği, çevre kirliliği, gürültü kirliliği, ormanlık alanların zarar görmesi ve habitatın bozulması olarak beş konu dikkat çekmektedir. Katılımcıların çoğu turistlerin çevreye zarar verdiğini dile getirmiştir. 4 nolu katılımcı da Azmak kenarının zarar gördüğünü ve çevre kirliliğinin bölgede çok görüldüğünü belirtmiştir. Bir katılımcı ise denize dikkat çekerek şu sözleri dile getirmiştir:

“Çöp, çevre kirliliği. Zaten başka bir şey de yok... Özellikle kapalı sahil konumunda, kalabalıktan dolayı denizde hastalıklar türemeye başladı. Deniz mavi bayraklı, öğleden sonra Allah muhafaza. Benim arkadaşımın çocuğu buradan hastalık kaptı yani geçen yaz. Burası bir de kapalı bir boğaz olduğu için daha çok etkiliyor.” (K13)

Öneriler

Katılımcıların çoğu Akyaka'da yaşanan aşırı yoğunluk sebebiyle gidişatının iyi olmadığını, gün geçtikçe durumun daha kötüye gideceğini, kirliliğin daha çok artacağını ve doğasının bozulacağını belirtmiştir. Bir katılımcı ilerde bölgenin durumunun kötüye gideceğini şu sözleriyle ifade etmiştir:

“Akyaka, ‘Çöp yaka’ olacaktır. Bir sürü mekânın el değiştirdiği, kalitesiz bir yer olacaktır. Deniz gidecek kirlenecek, orman kirlenecek.” (K 6)

Katılımcıların çoğu aşırı yoğunluk için önerilerde bulunmuştur. 3 nolu katılımcı sorunlar kontrol altına alınırsa çok güzel bir turizm beldesi haline geleceğini; 4 nolu katılımcı bölgede yapılaşma açılırsa küçük sit alanlarıyla çözüleceğini; 7 nolu katılımcı Akyaka'nın tek kurtuluşunun doğasının, kültürünün korunması olduğunu belirtmiştir. 2 nolu katılımcı ise “Körolası çöpçüler” facebook/whatsapp grubu kurduklarını, sezon sonu azmak içi ve etraftaki çöpleri topladıklarını ve 2-3 gün sürdüğünü söylemiştir. Bunun yanı sıra, katılımcılar trafik sorunu için tabiatı bozmamak kaydıyla ara yol-

ların yapılabileceği, trafiğin kapatılıp girişte otopark ya da katlı yeraltı otoparkı yapılabileceği, kamp alanlarının arttırılabileceği, Sakar tepeden orman kampına teleferik yapılabileceği, eğlence mekânlarının toplanıp yer altına taşınabileceği, Akyaka tanıtım reklamlarına ara verilebileceği, yaya yollarının yapılabileceği gibi çeşitli öneriler sunmuşlardır. 12 nolu katılımcı “gelen misafirler temiz olsun yeter” sözleriyle çevreye dikkat çekmiştir. Bir katılımcı ise Akyaka ile ilgili şu öneride bulunmuştur:

“Toplam kalitenin artması lazım. Toplam kalitesinin artışı ile insanların turizm tercihleri ve seçimleri değişecektir. Mekânların kalitesi, otellerin hizmet kalitesi, mekânlardan kastım restoranlar, barlar, kafeler, sahili, esnafı, bakkalı, marketi vs. insana hizmet etmeyi bilmesi lazım. Dünya insanı olması konusunda kendisini geliştirmesi lazım. Turizm kavramının farkında olması lazım yerel yönetimin, kolluk kuvvetinin.” (K3)

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada ‘Yavaş Şehir’ olarak anılan Akyaka'da yaşanan aşırı turizmin etkilerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda Akyaka'da yer alan paydaşlar ve yerel halk araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Yapılan görüşmeler sonucunda, kişilerin yavaş şehir ve aşırı turizm hakkında bilgi sahibi oldukları ve destinasyonun Yavaş Şehir olarak anılmasından, özellikle dizi ile filmlerde Akyaka'nın görünmesinden dolayı aşırı yoğunluk yaşandığı görülmüştür. Bölgenin kalabalık olması turizm sektöründe yer alan işletmeler için gelir kaynağıdır. Bununla birlikte paydaşlar ev fiyatlarının artması ve altyapı sorunlarıyla karşı karşıya gelmektedir. Akyaka'daki turizm her ne kadar ekonomiye katkı sağlasa da, çevresel ve sosyo-kültürel etkilerinin olumsuz olduğu anlaşılmaktadır. Yani araştırma bulgularına göre, Akyaka'da ‘Aşırı Turizm’ olduğunu söylemek mümkündür. Ancak aşırı turizmin sektöre getirisinden ziyade, bölgeye verdiği zarar daha fazladır. Bölgedeki aşırı turizm, yaşam kalitesi, deniz-hava-gürültü-çevre kirliliği, trafik ve kalabalıklaşma gibi olumsuz etkilere yol açmaktadır. İlgili literatür de bu sonucu desteklemektedir (Koens ve ark., 2018; Timur & Getz, 2019; Kuscer & Mihalic, 2019; Pinke-Sziva, Smith & Berezvai 2019; Capocchi ve ark., 2019; Şahin, 2019). Bu aşırı turizmin sebep olduğu olumsuzlukların turizmde sürdürülebilirliği de etkilediği aşikârdır. Bu doğrultuda Akyaka için turizm sektöründe hizmet veren paydaşlar, kamu görevlileri ve yerel halk için faydalı olabilecek çözüm önerileri üzerinde durmak gerekmektedir. Bulgulardan yola çıkılarak aşağıdaki öneriler sıralanabilir:

- Bölgede trafik sorunu büyük bir problemdir. Bu konuda girişte otopark yapılıp toplu taşıma teşvik edilebilir ya da ücretsiz servisler uygula-

nabilir.

- Sezonla özellikle bayramlarda aşırı kalabalıktır. Bu doğrultuda taşıma kapasitesine göre ziyaretçi alımı yapılabilir.
- Gelen turistlerin arabalarda ya da yerel halkın bahçesinde geceyi geçirdikleri görülmektedir. Bu da konaklama imkânlarının kontrol edilmesi gerektiğini göstermektedir.
- Bölgede çevre kirliliğinin çok olduğu anlaşılmaktadır. Bu noktada ekolojik farkındalık yaratılmalı, gelenlerin duyarlı olması beklenmektedir. Belli dönemlerde çevre temizliği için daha fazla kişi istihdam ettirilebilir.

Bölgede bulunan 'Aşırı Turizm'e karşı gerçekleştirilebilecek diğer öneriler ise şu şekildedir:

- Sürdürülebilir büyüme için uzun vadeli bir planlama yapılabilir.
- Ziyaretçiler için zaman belirlenebilir.
- Belirli bir fiyat politikası uygulanabilir.
- Airbnb uygulamalarına kısıtlama getirilebilir.
- Tanıtım çalışmaları azaltılabilir veya durdurulabilir.
- Pazarlamama stratejisi uygulanabilir. (Örneğin, Barselona, Venedik, Amsterdam, Tac Mahal gibi).

Alexis (2017: 292); çalışmasında aşırı turizm ve turist karşıtı eğilimlere ilişkin turizm paydaşlarına "destinasyonları yönetin ve turistleri eğitin, tam tersini yapmayın!" şeklinde öneride bulunmuştur. Dünyanın en çok turist çeken ülkelerinden birisi olan İspanya'nın Barselona kenti de aşırı turizmle karşı karşıyadır. Halk bu duruma oldukça tepkilidir ve şehrin duvarlarına "Turistler evinize gidin!" sloganını yazmışlardır. 2017 yılında belediye, kentin turizme doymuş bölgelerinde yeni otel veya turistik konaklama yeri açılmasını yasaklamıştır. Bunun yanı sıra Barselona'da gününbirlik şehre gelenlere ek vergi uygulaması yapılmış, yatak kapasitesine sınır getirilmiş, Airbnb uygulamaları sitelerine de işlem üst sınırı getirilmiştir (Milliyet, 2017a). Benzer şekilde İtalya'nın Venedik kentinde de aşırı turizm mevcuttur. Venedik şehir yönetimi de, aşırı turizm için bazı önlemler almıştır. Bunlar; turistlerden şehre giriş ücreti tahsis edilmesi, şehir düzeninin sağlanması için kurallar konulması ve bu kurallara uymayan turistlere para cezası uygulanması vb. şeklindedir (TRT Haber, 2019). Cinque Terre bölgesine bilet sistemi ve Floransa'da kamusal alanlarda yeme-içme yasaklanarak para cezası getirilmiştir (Habertürk, 2019b). Hindistan'ın Agra kentinde bulunan dünyaca ünlü Tac Mahal saray ve çevresinde aşırı turizmi önlemek adına giriş bilet-

lerine zaman dilimi konulması, içerisinde üç saatten fazla kalınmaması aksi takdirde para cezası olması ve günlük ziyaretçi sayısının sınırlandırılması planlanmıştır (CNN Türk, 2018).

Hollanda da, aşırı turizm ile karşı karşıya olan diğer bir ülkedir. Önlem olarak, ülkenin turistik açıdan tanıtımı yapılmaması, turist vergisinin arttırılması, Airbnb uygulamasına kısıtlama getirilmesi gündemdedir. Hollanda Turizm ve Kongre Ofisi ise İtalya, İspanya ve Japonya'daki turizm bürolarını kapatma ve promosyon kampanyalarının sonlandırılması kararı almıştır (Euronews, 2019). Aynı şekilde İzlanda da Fjadrargljufur Kanyonu'na gelen aşırı turistten çevresel bozulma ve kirlilik nedeniyle oldukça rahatsız olmuş ve turistlerin en yoğun geldikleri dönemde kanyonu kapatma kararı almıştır (Sputniknews, 2019). Tayland yönetimi, 2017 yılının ilk aylarında Koh Khai Nok, Koh Khai Nui ve Koh Khai Nai Adaları için doğal yaşama verilen zarardan dolayı turist sayısında sınırlama getirmiş, kısa bir süre sonra ise Koh Tachai adasını koruma altına almak için muson döneminde turizme kapatmıştır (Milliyet, 2017b). Yunan adalarından Santorini, gemilerle gelen günlük turist sayısını ve yeni otel yapımını zor artlar koyarak sınırlamış ve yaz aylarında işletmelere vergi getirmiştir. Hırvatistan, Skradinski Buk çağlayanlarına ziyaretçi ve Dubrovnik'te turist gemisi ve gemiden inen turist sayısına; Galapagos Adaları yapılaşma ve turist sayısına kısıtlama getirmiş; Peru Hükümeti Machu Picchu ören yeri ziyaretlerini günün belirli saatlerinde ve belirlenen rota çerçevesinde planlamıştır (Turan, 2017).

Sonuç olarak, ülkeler turizmden ne kadar çok ekonomik kazanç sağlasa da aşırı turizmin sebep olduğu doğal hayatın tahribatı, çevresel bozulma ve kirlilik, yerel halkın yaşam kalitesi, tarihi yerlerin tahrip edilmesi, kalabalıklaşma ve yoğun trafik hükümetlerin bu duruma karşı önlemler almasına sebep olmuştur. Son yıllarda oldukça benimsenen sürdürülebilir turizm anlayışı ile aşırı turizm karşı karşıya gelmiş ve hükümetler turizmden daha fazla gelir elde etmek yerine, sahip oldukları doğal güzellikleri ve zenginlikleri kaybetmemek için sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde kararlı politikalarını uygulamaya başlamışlardır.

Uygulamanın Muğla ili Ula ilçesine bağlı Akyaka mahallesinde yer alan paydaşlar ve yerel halk ile sınırlandırılmış olması çalışmanın en önemli kısıtıdır. Bu nedenle gelecekte Muğla ilinde yaşayan yerel halk ve paydaşlarla da görüşme yapılabilir. Akyaka'ya gelen turistler de başka bir çalışmanın örneğini oluşturabilir. Türkiye'de bulunan diğer 'Yavaş Şehir'ler ile aşırı turizm çalışılarak karşılaştırma yapılabilir. Çalışmanın 'Yavaş Şehir' Akyaka'da yaşanan turizmin düzene girmesi konusunda yerel yönetimlere ve aşırı turizm ile ilgili çalışmaların azlığı sebebiyle de literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

AA Haber Ajansı (b.t.a). Sakin Kent'e Yerli Turist Akını. *AA Haber Ajansı*. Erişim Adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/pg/foto-galeri/sakin-kente-yerli-turist-akini/0>, Erişim Tarihi: 27.01.2020.

AA Haber Ajansı (2019b, 04 Haziran). Sakin Kent'te Oteller Dolunca Kamp Alanlarında Yoğunluk Oluşturdu. *AA Haber Ajansı*. Erişim Adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/sakin-kentte-oteller-dolunca-kamp-alanlarinda-yogunluk-olustu/1496725>, Erişim Tarihi: 27.01.2020.

Acar, A. (2018). Yeni Daha İyi Bir Yaşam Stili Olarak Yavaş Şehir ve Turizm Üzerine Etkisi: Türkiye Örneği. *Uluslararası Turizm, İşletme, Ekonomi Dergisi*, 2 (2), 130-136.

Alexis, P. (2017). Over-tourism and Anti-tourist Sentiment: An Exploratory Analysis and Discussion. *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series*, 17 (2), 288-293.

Ali, R. (2016, 23 August). Exploring the Coming Perils of Overtourism. *Skift*. Erişim Adresi: <https://skift.com/2016/08/23/exploring-the-coming-perils-of-overtourism/>, Erişim Tarihi: 01.05.2020.

Avcıkurt, C. (2009). *Turizm Sosyolojisi*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Bekar, A., Yozukmaz, N., Sürücü, Ç. & Gövce, A. M. (2015). The Concept of Cittaslow as a Marketing Tool for Destination Development: The Case of Mugla, Turkey. *American International Journal of Social Science*, 4(3), 54-64.

Benner, M. (2019). *From Overtourism to Sustainability: A Research Agenda For Qualitative Tourism Development in the Adriatic*. Published in: Zeitschrift für Wirtschaftsgeographie = German Journal of Economic Geography (15 October 2019).

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Capocchi, A., Vallone, C., Pierotti, M. & Amaduzzi, A. (2019). Overtourism: A Literature Review to Assess Implications and Future Perspective, *Sustainability*, 11, (1-18).

Cittaslow Türkiye (b.t.a) Cittaslow Akyaka. *Cittaslow Türkiye*. Erişim Adresi: <https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-akyaka/>, Erişim Tarihi: 26.01.2020.

Cittaslow Türkiye (2020b, 23 Şubat). Akyaka Anketi. *Cittaslow Türkiye*. Erişim Adresi: <https://cittaslowturkiye.org/akyaka-anketi/>, Erişim Tarihi: 26.01.2020.

CNN Türk (2018, 03 Ocak). Hindistan Tac Mahal Ziyaretçi Sayısını Sınırlayacak. *CNN Türk*. Erişim Adresi: <https://www.cnnturk.com/seyahat/hindistan-tac-mahal-ziyaretci-sayisini-sinirlayacak?page=5>, Erişim Tarihi: 08.05.2020.

Duyar, M. & Bayram, M. (2019). Overtourism and Tourismphobia: Evolution of Host and Tourism Relationship. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE)*, 40, 347-362.

Ekiz, D. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Euronews (2019, 07 Kasım). Hollanda Daha Fazla Turist İstemiyor: 'Gece Hayatı ve Uyuturucu İçin Gelmeyin'. *Euronews*. Erişim Adresi: <https://tr.euronews.com/2019/11/07/hollanda-daha-fazla-turist-istemiyor-gece-hayati-ve-uyusturucu-icin-gelmeyin-amsterdam>, Erişim Tarihi: 08.05.2020.

Farrelly, T. A. (2011). Indigenous and Democratic Decision-Making: Issues From Community-Based Ecotourism in the Boumā National Heritage Park, Fiji. *Journal of Sustainable Tourism*, 19 (7), 817-835.

Goodwin, H. (2017). The Challenge of Overtourism. *Responsible Tourism Partnership Working Paper*. Erişim Adresi: <https://haroldgoodwin.info/pubs/RTP'WP4Overtourism01'2017.pdf>, Erişim Tarihi: 12.02.2020.

Habertürk (2018a, 23 Ağustos). Sakin Kent Doldu. *Habertürk*. Erişim Adresi: <https://www.haberturk.com/mugla-haberleri/62928559-sakin-kent-doldukurban-bayrami-tatilinde-4-bin-yerlesik-nufusu-olan-muglanin-akyaka>, Erişim Tarihi: 27.01.2020.

Habertürk (2019b, 01 Şubat). Turizmde Aşırı Başarı Felaketi. *Habertürk*. Erişim Adresi: <https://www.haberturk.com/turizmde-asiri-basari-felketi-2337286>, Erişim Tarihi: 08.05.2020.

Hovinen, G. R. (1982). Visitor Cycles: Outlook For Tourism in Lancaster County. *Annals of tourism research*, 9 (4), 565-583.

Hürriyet (2015a, 27 Haziran). Akyaka Sahilinde Mahşeri Kalabalık. (27 Haziran 2015). *Hürriyet*. Erişim Adresi: <http://www.hurriyet.com.tr/akyaka-sahilinde-mahseri-kalabalik-37124661>, Erişim Tarihi: 27.01.2020.

Insch, A. (2020). The Challenges of Over-Tourism Facing New Zealand: Risks and Responses. *Journal of Destination Marketing & Management*, 15, 100378.

Karabağ, O., Yücel, F. & İnal, M. E. (2012). Cittaslow Movement: An Opportunity For Branding Small Towns and Economic Development in Turkey. *International Journal of Economics and Research*, 313, 64-75.

- Koens, K., Postma, A. & Papp, B. (2018). Is Overtourism Overused? Understanding the Impact of Tourism in a City Context. *Sustainability*, 10, 1-15.
- Kuscer, K. & Mihalic, T. (2019). Residents' Attitudes Towards Overtourism from the Perspective of Tourism Impacts and Cooperation–The Case of Ljubljana. *Sustainability*, 11, 1-16.
- McCool, S. F. & Lime, D. W. (2001). Tourism Carrying Capacity: Tempting Fantasy or Useful Reality?. *Journal of Sustainable Tourism*, 9 (5), 372-388.
- McIntyre, G. (1993). *Sustainable Tourism Development: Guide For Local Planners*. World Tourism Organization (WTO).
- Milano, C., Cheer, J. M. & Novelli, M. (2018). Overtourism: A Growing Global Problem. *The Conversation*, 18.
- Milliyet (2017a, 31 Ocak). Barselona Turizmde Sınırlama Getiriyor. *Milliyet*. Erişim Adresi: <https://www.milliyet.com.tr/tatil/barselona-turizmde-sinirlama-getiriyor-2387950>, Erişim Tarihi: 08.05.2020.
- Milliyet (2017b, 31 Mayıs). Dünyanın Turist Sevmeyen Kentleri. *Milliyet*. Erişim Adresi: <https://www.milliyet.com.tr/galeri/dunyanin-turist-sevmeyen-kentleri-2460174/2>, Erişim Tarihi: 08.05.2020.
- Muğla Kültür ve Turizm Dergisi. (2010). *Muğla Kültür ve Turizm Dergisi*, Mart-Nisan, Sayı:1, Yıl:1. Erişim Adresi: <http://www.renklikalem.com.tr/old/mugla/mugla01/HTML/files/assets/basic-html/index.html#1>, Erişim Tarihi: 26.01.2020.
- Nilsson, J. H., Svärd, A. C., Widarsson, Å. & Wirell, T. (2011). 'Cittaslow'eco-Gastronomic Heritage as a tool for destination development. *Current Issues in Tourism*, 14 (4), 373-386.
- Park, E. & Kim, S. (2016). The Potential of Cittaslow for Sustainable Tourism Development: Enhancing Local Community's Empowerment. *Tourism Planning & Development*, 13 (3), 351-369.
- Pink, S. (2008). Sense and Sustainability: The Case of the Slow City Movement. *Local Environment*, 13 (2), 95-106.
- Pinke-Sziva, I., Smith, M., Olt, G. & Berezvai, Z. (2019). Overtourism and the Night-time Economy: A Case Study of Budapest. *International Journal of Tourism Cities*, 5 (1), 1-16.
- Rekreatif Haber (b.t.). Sakin Kent Akyaka'ya Yerli Turist Akın Etti. *Rekreatif Haber*. Erişim Adresi: <https://rekreatifhaber.com/turizm/yerli-turist-akyakaya-akin-etti/>, Erişim Tarihi: 27.01.2020.
- Saarinen, J. (2006). Traditions of sustainability in tourism studies. *Annals of tourism research*, 33(4), 1121-1140.
- Sabah (2019, 13 Ağustos). Sakin Kent'in Nüfusu 25 Katına Çıktı, Trafik Durdu. *Sabah*. Erişim Adresi: <https://www.sabah.com.tr/galeri/ekonomi/sakin-kentin-nufusu-25-katina-cikti-trafik-durdu>, Erişim Tarihi: 27.01.2020.
- Seraphin, H., Sheeran, P. & Pilato, M. (2018). Overtourism and the Fall of Venice as a Destination. *Journal of Destination Marketing & Management*, 9, 374-376.
- Séraphin, H., Zaman, M., Olver, S., Bourliataux-Lajoine, S. & Dosquet, F. (2019). Destination Branding and Overtourism. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 38(1), 1-4.
- Sputniknews (2019, 25 Mart). Artan Turizm İzlanda'ya da Vurdu: Popüler Kanyon Ziyarete Kapatılıyor. *Sputniknews*. Erişim Adresi: <https://tr.sputniknews.com/cevre/201903251038403450-artan-turizm-izlandayi-vurdu-populer-kanyon-ziyarete-kapatiliyor/>, Erişim Tarihi: 08.05.2020.
- Swarbrooke, J. (1999). *Sustainable Tourism Management*. Cabi.
- Şahin, Ö. (2019). Aşırı Turizmin (Turizmde Taşıma Kapasitesi Aşımı) Kültür ve Mirasa Etkileri Konusunda Bir İnceleme. *IV. Uluslararası Kültür ve Medeniyet Kongresi*, 21-23 Aralık 2018, Mardin.
- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Kaynaklarını Koruma Genel Müdürlüğü (2020). *Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesi*. Erişim Adresi: <https://tvk.csb.gov.tr/gokova-i-392>, E.T.: 27.01.2020
- T.C. Muğla Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2020). *2019 Yılında Muğla İli Gümrük Kapılarından Ülkemize Giriş Yapan Turistlerin Aylara ve Hudut Kapılarına Göre Dağılımı*. Erişim Adresi: <https://mugla.ktb.gov.tr/Eklenti/68302,ozetpdf.pdf?0>, Erişim Tarihi: 26.01.2020.
- Timur, S. & Getz, D. (2009). Sustainable Tourism Development: How Do Destination Stakeholders Perceive Sustainable Urban Tourism?. *Sustainable Development*, 17, 220-232.
- TRT Haber (2019, 01 Mayıs). Venedik Daha Fazla Turist İstemiyor. *TRT Haber*. Erişim Adresi: <https://www.trthaber.com/haber/dunya/venedik-daha-fazla-turist-istemiyor-413743.html>, Erişim Tarihi: 08.05.2020.
- Turan, M. (2017, 24 Kasım). Turist Ordularına Direnen 10 Şöhretli Belde. *Gezzio*. Erişim Adresi: <https://gezzio.com/asiri-turizm-turist-akini-onlemler/>, Erişim Tarihi: 08.05.2020.
- Türkiye Turizm (2012, 13 Temmuz). Sakin Şehir Akyaka'ya Turist Akını. *Türkiye Turizm*. Erişim Adresi: http://www.turkiyeturizm.com/mobi/news_detail.php?id=40727&uniq_id=1505078050, Erişim Tarihi: 27.01.2020.

UNWTO (2018). *Overtourism? Understanding and Managing Urban Tourism Growth Beyond Perceptions*. Madrid: UNWTO.

UNWTO, 2019. UNWTO Tourism Highlights, 2019 Edition. Erişim Adresi: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284421152>, Erişim Tarihi: 23.01.2020.

UNWTO,U.Environment.(2018).*BaselineReportonthe Integration of Sustainable Consumption and Production Patterns into Tourism Policies*. Erişim Adresi: <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284420605>, Erişim Tarihi: 03.05.2020.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yumuk, Y. & Altıntaş, V. (2019). Bodrum'da Yaşayan Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algılarının Aşırı Turizm Kapsamında Değerlendirilmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (Özel), 90-102.

Destek Bilgisi:

Herhangi bir organizasyondan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması:

Çıkar çatışması yoktur.

Etik Onayı:

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Turizm Akademik Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir.

Bilgilendirilmiş Onam Formu:

Çalışmaya katılan tüm bireysel katılımcılar kendi rıza ve istekleriyle araştırmaya dâhil olmuştur.

Etik kurul onayı:

Çalışma 2019 yılında yapılmıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı:

1. Yazar Katkı Oranı: % 25
2. Yazar Katkı Oranı: % 25
3. Yazar Katkı Oranı: % 25
4. Yazar Katkı Oranı: % 25

Extensive Summary

Overtourism in Akyaka Through Stakeholders' Perspective

Faruk YÜKSEL, Funda ÖN ESEN*,Burhan KILIÇ, Salim AKÇAY

INTRODUCTION

Although Akyaka, with its magnificent nature in the heart of Muğla, is a Slow City, the increase in the popularity of the region and the hosting various sports/touristic activities caused a serious increase in the number of tourists and brought in overtourism to Akyaka (www.hurriyet.com.tr; www.redbull.com). In this context, the study is important in terms of revealing the presence of overtourism in a destination called as a slow city. In the literature review; the conceptual framework of extreme tourism, the effects of extreme tourism in destinations, the destination brand as the cause of extreme tourism, the perceptions of the local people's quality of urban life, tourism phobia, etc. studies (Seraphin, Zaman, Olver, Bourliataux-Lajoine and Dosquet, 2019; Duyar and Bayram, 2019; Kuscer and Mihalic, 2019; Capocchi, Vallone, Pierotti and Amaduzzi, 2019; Yumuk and Altıntaş, 2019; Koens, Postma and Papp, 2018; Seraphin, Sheeran and Pilato, 2018; Goodwin, 2017). But no study evaluating extreme tourism within the scope of slow city has been encountered. Therefore, it is the aim of this study to understand how tourism stakeholders meet the situation in Akyaka, which is a Slow City member but with its increasing awareness, especially in summer season, which is not a slow city at all. It was determined as "What are the views of tourism stakeholders, who say" yes "to Akyaka's Slow City membership, against overtourism?"

Methodology

In the study, qualitative research method was used and semi-structured interview technique was used as a data collection tool. The interview form was prepared in accordance with the purpose of the research. In the interview form, there are questions about slow city and extreme tourism. The interviews were held between 01 November and 30 December 2019. In order to bring speed and practicality to the research, convenience sampling from purposeful sampling methods was used. 13 people, voluntarily including the headman, gendarmerie, municipal employee, local people, musician, municipal police and business owners, were included in the research sample.

*Corresponding author at: Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Tourism, E-mail Address: fundaesen@mu.edu.tr

The data obtained in the research were analyzed by descriptive - interpretive analysis. In this analysis, the data obtained are summarized and interpreted according to the previously determined themes (Yıldırım and Şimşek, 2013). In the description stage, thematic codes were determined and in the interpretation stage, appropriate interpretations were made in line with the statements of the participants.

Findings

Most of the participants are men, usually in the 40-46 age range and undergraduate graduates. Three participants are native of Akyaka, they have been living in the region since the day they were born. The other three participants live in Akyaka for 1-8 years, four participants for 10-17 years and the other four participants for 20-25 years. In this context, most of the participants witnessed the process of becoming Akyaka's slow city. In addition, Akyaka has a high probability to compare the situation before and after the slow city.

As a result of interviews with the stakeholders participating in the research; The obtained data were gathered in 4 main themes: Awareness, Effects of Slow City, Effects of OverTourism and Suggestions.

Conclusions

As a result of the interviews, it has been observed that people have knowledge about slow city and overtourism and that there was rammed due to the destination is known as Slow City and especially the appearance of Akyaka in the series and movies. The crowd of the region is a source of income for businesses in the tourism industry. In addition, stakeholders face increased house prices and infrastructure problems. Although tourism in Akyaka contributes to the economy, it is understood that its environmental and socio-cultural effects are negative. So, according to the research findings, it is possible to say that there is 'OverTourism' in Akyaka. However, rather than the overtourism's profit of the sector, the damage done to the region is higher. Overtourism in the region causes negative effects such as quality of life, sea-air-noise-environmental pollution, traffic and crowding. The related literature also supports this result (Koens et al., 2018; Timur and Getz, 2019; Kuscer and Mihalic, 2019; Pinke-Sziva et al., 2019; Capocchi et al., 2019; Şahin, 2019). It is obvious that the negativities caused by the overtourism also affect sustainability in tourism. Accordingly, it is necessary to focus on solutions that may be beneficial for stakeholders, public officials and local people serving in the tourism sector for Akyaka. Based on the findings, the following recommendations can be listed:

- Traffic problem is a big problem in the region. On this subject, parking can be made at the entrance and public transportation can be encouraged or free services can be implemented.
- It is overcrowded in tourism season, especially during festivals. Accordingly, the tourists can be visited according to their carrying capacity.
- It is observed that incoming tourists spend the night in cars or in the garden of local people. This indicates that accommodation facilities should be checked.
- It is understood that environmental pollution is high in the region. At this point, ecological awareness should be created and those who come are expected to be sensitive. In certain periods, more people can be employed for environmental cleaning.

Other suggestions that can be made against 'OverTourism' in the region are as follows:

- A long-term planning can be made for sustainable growth.
- Time can be determined for visitors.
- A specific price policy can be applied.
- Airbnb applications can be restricted.
- Promotional activities can be reduced or stopped.
- A non-marketing strategy can be applied. (For example, such as Barcelona, Venice, Amsterdam, Taj Mahal).

The most important limitation of the study is that the application is limited to stakeholders and local people in Akyaka neighborhood of Muğla-Ula district. For this reason, interviews may also be held with local people and stakeholders living in Muğla province in the future. Tourists coming to Akyaka can also be a sample of another study. Overtourism can be researched and compared in the other Slow Cities of Turkey. It is thought that the study will contribute to local governments in order to regulate the tourism in 'Slow City' Akyaka and the literature due to the low number of studies related to overtourism.